

ta jest výpovědí svého druhu, pro niž platí jen předpisy náhradového zákona a jež může býti vyložena jen z účelu a ducha tohoto zákona. Dovolatelka hledí svůj názor vyvoditi z Šu 6 zák. ze dne 6. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., ze zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n. a ze zákona náhradového a, pokud z vývodů dovolání postihnouti lze, hledí doličiti, že onou výpovědí zanikl pachtovní poměr žalobců, tak jako by byl pacht zanikl, kdyby propachtovatel sám jim byl dal náležitou výpověď, a že důsledkem toho držení a užívání pozemků přešlo samočinně na ni jako vlastníci těchto zábořem stížených pozemků. Dovolání dovozuje dále, že onou výpovědí přestali žalobci jako dřívější pachtýři býti onou osobou, která byla podle občanského zákona oprávněna hospodařiti na pozemcích a která byla zároveň povinna zaručiti řádné hospodaření na nich, jak to zákon čís. 118/20 sb. z. a n. ve příčině zabraného majetku předepisuje, a že naopak od této doby jest pokládati jen žalovanou za onu osobu, která jest za toto řádné hospodaření na zabraných pozemcích zodpovědna a k němu povinna. Názor ten není správný. Výpověď z pozemků podle Šu 63 přídělového zákona žalobcům do prozatímního pachtu daných má jenom ten právní účinek, že Státní pozemkový úřad může, je-li výpověď v právní moci a výpovědní lhůta již uplynula, příslušným okresním soudem podle předpisů exekučního řádu dáti provésti vyklizení a odevzdání vypověděných nemovitostí a předání jich do držby Státního pozemkového úřadu neb oné osoby, kterou pozemkový úřad označí (§ 20 náhr. zák.). Až do té doby zůstává však při stavu dosavadním (§ 16 náhr. zák.). Výpověď účinkuje tedy jen mezi osobou hospodařící, již až do takového vyklizení a odevzdání pozemků jsou žalobci jakožto pachtýři a nikoli žalovaná jakožto vlastnice, a mezi Státním pozemkovým úřadem; žalovaná jakožto vlastnice pozemků nenabývá však z výpovědi té, která sloužila jen ku zjednání základu pro konečný příděl, nijakého práva, zejména práva, z výpovědi Státního pozemkového úřadu pro sebe odvozovati zánik pachtovního poměru žalobců, který jí podle Šu 63 zák. přídělového byl Státním pozemkovým úřadem uložen, a ujeti se znovu držení a užívání těchto pozemků, tím méně pak ujeti se držení jich svémocně, jak se stalo v tomto případě. Jen žalobci jako pachtýři jsou dle občanského zákona až do onoho vyklizení nadále oprávněni na oněch pozemcích hospodařiti, pokavád jejich pachtovní doba dosud neprošla, a jen oni jsou zodpovědní z řádného hospodaření ve smyslu zákona čís. 118/20 (§ 6 zákona zábořového). Tím tedy odpadá ohled, ze kterého žalovaná toto své právo na znovupřevzetí pozemků těch v užívání hledí ospravedlniti.

Čís. 6606.

Provdala-li se znovu vdova, již byla vyhrazena služebnost doživotního a bezplatného bytu, nemá nároku, by majitel domu trpěl v jejím bytě i druhého jejího manžela.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1926, Rv I 1888/26.)

Trhovou smlouvou ze dne 30. června 1923 byla Pavle K-ové, tehdy vdově, vyhrazena služebnost doživotního a bezplatného bytu. K Pavle K-ové nastěhoval se po té Antonín V. Právoplatným rozsudkem ze dne 1. června 1926 bylo k žalobě majitelů domu uznáno právem, že Pavla K-ová není oprávněna míti v bytě Antonína V-a a že jest povinna odstraniti ho z bytu. Dne 12. července uzavřela Pavla K-ová s Antonínem V-em sňatek. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se vzhledem ku sňatku s Antonínem V-em zrušení exekuce, vedené proti ní ku vynucení odstranění Antonína V-a z jejího bytu. *Procesní soud* prvního stolu žalobu zamítl, *odvolací soud* uznal podle žaloby. *Důvody*: Nejde tu o rozšiřování nebo převádění služebnosti bytu na nového manžela žalobkyně Antonína V-a, nýbrž jen o právní důsledek, plynoucí ze služebnosti, příslušející žalobkyni. Manžel jest zajisté dle zákona nejen hlavou rodiny a přednostou domácnosti, nýbrž i podporou manželky a tedy povinen o ní pečovati a jí vypomáhati, po případě i po stránce tělesného blaha. Není tedy pochyby, že žena, oprávněná ze služebnosti bytu, může si pro svůj prospěch a potřebu přibrati do domácnosti manžela, zrovna tak, jakoby byla beze sporu oprávněna míti u sebe hospodyně nebo jinou osobu služebnou. Tím spíše, že při ujednání služebnosti nebyl dán zákaz, týkající se pobytu třetí osoby v obydlí žalobkyně.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání opřené jedině o důvod čis. 4 §u 503 c. ř. s. jest oprávněno.

Žalobkyně opírá žalobu ve smyslu §u 35 ex. ř. pouze o skutečnost, že se po vydání rozsudku okresního soudu ze dne 1. června 1926, na jehož základě byla exekuce povolena, za Antonína V-a provdala a to dne 12. července 1926. Leč sňatek s tímto mužem, který již dříve se žalobkyní sdílel společnou domácnost, není skutečností, která by byla s to, by způsobila zánik exekučního nároku, kterého žalování právoplatným rozsudkem oproti žalobkyni nabyli. Opačný úsudek soudu odvolacího je mylný a nemá opory ani ve smlouvě stran ani ve příslušných ustanoveních zákonných. Smlouvou trhovou ze dne 30. června 1923 vyhradila si žalobkyně služebnost doživotního a bezplatného bytu pro sebe. Nemá tedy smluvního nároku, by směla k sobě do bytu vzíti osoby jiné, ani jejího druhého manžela nevyjímajíc. Rozsah její služebnosti bytu se určuje podle doby vzniku tohoto práva a v oné době byla žalobkyně vdovou. Žalobkyně není oprávněna obsah práva jí smluvně zaručeného jednostranně rozšiřovati, tím méně právo to na jiné přenášeti (§§ 506, 507 obč. zák.). Zásadně jest oprávněna užívati bytu pro ni vyhrazeného jen ke své potřebě (§§ 504 a 521 obč. zák.). Poukazuje-li soud odvolací na to, že manžel jest dle zákona hlavou rodiny a přednostou domácnosti, přehlíží, že právě zákonný poměr manželův k manželce mluví v tomto sporu v neprospěch žalobkyně. Podle §u 91 obč. zák. jest manžel povinen, by se staral o výživu své manželky, v čemž je zahrnuta také péče o byt (§ 672 obč. zák.). Podle §u 92 obč. zák. je manželka povinna, by následovala svého manžela do jeho by-

dliště. Může se tedy manželka domáhati po zákonu toho, by ji manžel přijal do svého bytu, ale není povinna, by přijala do bytu pro ni vyhrazeného svého manžela, a není k tomu ani oprávněna, pokud by ve spolužívání jejího bytu manželem bylo spatřovati neoprávněné rozšiřování služebnosti, jak tomu jest i v tomto případě. Mohou se zajisté vyskytnouti okolnosti, za kterých by vdově nemohlo býti bráněno, by si nevzala do bytu jí vyhrazeného osobu jinou, na příklad osobu služebnou k obsluze ve případě nemoci, ale vždy se vyžaduje, by takové opatření sloužilo osobní potřebě vdovy. Leč v tomto sporu jde o případ podstatně jiný. Kdyby žalobkyně jako vdova byla přijala do bytu někoho ke své obsluze, byla by přes to zůstala přednostou domácnosti a byla by užívala bytu vlastním právem jako osoba hlavní. Osoba k obsluze přijatá byla by osobou podřízenou a činnost její byla by věnována potřebám zaměstnavatelky. Tím neměnilo by se nic na zásadě, že žalobkyně smí užívatí bytu pro svou potřebu, a mimo to byl by vylíčený stav pouze přechodným. Naproti tomu nutno uvážiti, že Antonín V., za něhož se žalobkyně provdala, stal se přednostou domácnosti, tedy osobou hlavní, která by při výkonu služebnosti bytu mohla vykonávati rozhodující vliv. Antonín V. je také hospodářsky osobou samostatnou, na žalobkyni nezávislou. Bude jako zedník vykonávati svou práci mimo domácnost a nelze o něm tvrditi, že byl přijat do bytu pouze k osobním službám pro žalobkyni. Kdyby přes to bylo žalobkyni přiznáno právo, že smí ve svém bytě míti u sebe (trvale) svého manžela, nastal by tím trvalý stav, za kterého by služebnost pro žalobkyni vyhrazenou vykonával ve skutečnosti její manžel jako osoba hlavní a žalovaní byli by oproti tomu po čas života žalobkyně bezmocni, poněvadž by soudním rozhodnutím byli po tu dobu zbaveni právní ochrany, kterou jim zákon proti neoprávněnému rozšiřování služebnosti poskytuje. Při správném nazírání na věc nelze žalobkyni přiznati právo, že smí svého manžela v bytě pouze pro ni a k jejím potřebám vyhrazeném ponechatí, a, činí-li tak žalobkyně přece, nutno v tom i nyní spatřovati neoprávněné rozšiřování bytu (§ 484 obč. zák.). Je tedy oprávněn závěr, že sňatkem, který žalobkyně s Antonínem V-em uzavřela, exekuční nárok žalovaných, kterého rozsudkem okresního soudu ze dne 1. června 1926 nabyli, nezanikl.

Čís. 6607.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Zámecké zahrady, pokud nebyly vyloučeny ze záboru, jsou součástí velkého zabraného majetku. Bývalí trvalí zaměstnanci v takových zahradách jsou účastni výhod zákona čís. 130/1921.

Do osmé skupiny jest po případě zařaditi zahradníka zámecké zahrady. Nezáleží na tom, že neměl titulu vrchního zahradníka, aniž zda a jakého nabyt školního vzdělání. Stačí, že byl odborně vzdělán, aniž by záleželo na tom, jak odborného vzdělání nabyt. Výměru zámecké